

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

در زبان فارسی دو تمایل قوی وجود دارد: یکی عدم استفاده از ساختار مجهول (بخصوص در محاوره) و دیگری استفاده از ساختار شبه مجهول.

ساختار شبه مجهول ساختاری است که در ظاهر معلوم است ولی کارکرد مجهول دارد. مثل: دیشب ریختن تو خونه ش هرچی بوده بردن. (در اینجا فعلهای ریختن و بردن ظاهرا معلوم است ولی معلوم نیست به چه کسانی اشاره میکند)

در زبان انگلیسی هم چنین ساختار شبه مجهولی وجود دارد:

They don't speak English in France = English is not spoken in France.

پس هم فارسی ساختار مجهول دارد و هم انگلیسی ساختار شبه مجهول. ولی از جهت کاربرد، شبه مجهول در فارسی همانقدر پرکاربرد است (بویژه در محاوره) که که مجهول در انگلیسی. پس میتوان گفت از حیث فراوانی کاربرد:

شبه مجهول فارسی = مجهول انگلیسی.

همچنین در زبان فارسی مجهولهایی از نوع "گلدان توسط بچه شکسته شد" بسیار غیرعادی است چون همانقدر که در انگلیسی ذکر فاعل بعد از by متداول است در فارسی چنین ساختاری گریخته برداری است.

نکته دیگر که باید به آن اشاره کرد این است که بسیاری از عبارات از حیث ظاهر مجهول به نظر میرسند اما مجهول نیستند. بلکه در واقع توصیف یک وضعیت هستند تا توصیف یک عمل. یعنی تاکید بر یک وضعیت است تا اشاره به یک عمل. این ساختارهای توصیفی فقط شباهت ظاهری به مجهول دارند:

As they climbed the bank from where the skiff was hauled up.

وقتی از ساحلی که قایق را آنجا به خشکی رانده بودند بالا می‌رفتند.

The quilt is drawn up to her chin, hot as it is, with only her two hands and her face outside.

لحاف رو کشیده تا زیر چونه اش، تو این گرما، فقط دو دستش و صورتش بیرونه.

Although linguists succeeded in making their artificial languages extremely simple, their attempts were doomed from the start. The reason for this is that there is no real incentive to learn an artificial language .

اگرچه زبانشناسان موفق شده اند زبانهای مصنوعیشان را بی نهایت ساده درست کنند اما تلاشهای آنها از همان آغاز محکوم به شکست بود.

[Forwarded from Javad Nabizadeh]

جملات مجهول را باید به معلوم ترجمه کنیم؟ همیشه؟

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

حکم قطعی نمیتوان صادر کرد. باید توجه داشت که در چند دهه اخیر ساختار مجهول در زبان فارسی تا حدی تداول و مقبولیت یافته مخصوصا در متون علمی. بنابراین باید توجه داشت که در چه بافتی ترجمه میکنیم. در متون محاوره قطعا باید از مجهول اجتناب کرد.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

چند نمونه از ترجمه مجهول به ساختار شبه مجهول:

His car was stolen into last night .

دیشب به ماشینش دستبرد زدند.

Where they were hoisted on a block and tackle, their livers removed, their fins cut off and their hides skinned out and their flesh cut into strips for salting .

تا روی تخته و قلاب بیندازند و جگرشان را درآورند و بالکهاشان را ببرند و پوستشان را بکنند و گوشتشان را برای نمکسود کردن پاره پاره کنند.

[Forwarded from Javad Nabizadeh]

We were ordered to leave there . همیشه لطفا ترجمه شود.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

(به ما) گفتند اونجا رو ترک کنیم. (ساختار شبه مجهول)

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

Many attempts have been made to overcome this problem and they have all failed.

[Forwarded from Morteza Khatibi]

تلاش های زیادی برای حل این مشکل صورت پذیرفت و تمامی این تلاش ها با شکست مواجه شد.

[Forwarded from Samane Hafezinia]

تلاشهایی برای مقابله با مساله انجام شده است که همگی با شکست همراه بوده است

[Forwarded from Mohammad Pourrokni]

تلاش های بسیاری برای حل این مشکل صورت پذیرفته است که همگی با شکست رو به رو شده اند.

[Forwarded from Javad Nabizadeh]

اگر جمله با تلاش های زیادی شروع شود تاکید هم از بین نمی رود

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

دقیقا. البته نباید فراموش کرد که WORD ORDER در فارسی به اندازه انگلیسی نفشی در نشان دادن تاکید ندارد.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

من دو نکته در مورد ساختار مجهول بگویم. یکی از انگلیسیها که دستور زبان فارسی نوشته (اوایل قرن بیستم) میگوید ساختار مجهول در زبان فارسی محاوره وجود ندارد و اگر جمله ای به مجهول گفته شود مردم معنی آن را نمیفهمند.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

نکنه دوم این که شنیدم ناشری در تهران زمانی گفته بود که اجازه نمیدهد جملات مجهول در کتابهایش چاپ شود.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

به نظرم فارسی محاوره ای نیاز چندانی به مجهول دارد چون ساز و کارهای خود شرا برای بیان عاملیت دارد. و اگر کسی بخواهد نثرش محاوره ای باشد باید از این ساختار پرهیز کند. همیشه راهی برای نوشتن جمله مجهول به غیر مجهول در متون محاوره وجود دارد.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

Later in the day, the employees were informed of their loss of benefits by the boss herself.

همان روز رییس خودش خبر قطع مزایا را به کارمندان اعلام کرد.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

اخیرا یک مقاله بسیار جالبی خواندم درمورد ویژگیهای متون علمی. نویسنده معتقد بود که گفتمان علمی غرب خودش را بر گفتمان علمی سایر کشورها تحمیل کرده و این درست نیست. یکی از مصادیق هم ساختار مجهول بود. غریبها از ساختار مجهول در متون علمی استفاده میکنند اما نویسنده معتقد بود استفاده از ضمائر شخصی در متون علمی اگر در فرهنگی متداول است نیازی به تغییر این روش نیست.

[Forwarded from Dr Alireza Khanjan]

بخشی از وظایف کاری من به عنوان مترجم، ارایه خدمات ترجمه همزمان است. یکی از مشکلات اصلی ترجمه همزمان در ترجمه از فارسی به انگلیسی ناشی از تفاوت ساختاری این دو زبان در verb final بودن فارسی و verb initial بودن انگلیسی است. مترجم فلك زده اگر منتظر بماند که گوینده مخصوصا در جملات طولانی فعل را بیاورد، از گوینده عقب می ماند و کلاهی پس معرکه خواهد بود. در نتیجه ما مجبور می شویم از راهبردهای جبرانی استفاده کنیم مثل مبتداسازی، استفاده از افعال خنثی، فیلرهای گفتاری و ... یکی از این راهکارها، تغییر صیغه معلوم فارسی به مجهول انگلیسی است. بنابراین ما مترجمان همزمان از مبدع ساخت مجهول بسیار سپاسگزاریم!! همین.

[Forwarded from Dr Alireza Khanjan]

این البته مربوط به زمانی است که از تکنیک shadowing استفاده می کنیم یعنی دنبال کردن بلافاصل گوینده.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

البته استفاده از مجهول به غنای فارسی کمک میکند (ضمن این که اساسا در متون قدیمی کاربرد مجهول را داشته ایم). ولی مساله این است که در کاربرد مجهول بسیار محتاط باشیم و تا دلیلی برای استفاده از آن نداریم استفاده نمکنیم. من شخصا بسیار کم موردی برای استفاده از این ساختار پیدا میکنم.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

من مطمئنم که غالب جملات مجهول را دوستان قادرند به طریقی معلوم ترجمه کنند فقط اگر نسبت به آن حساس باشند نه این که ناخودآگاه ساختار مجهول را مجهول ترجمه کنند. همین ترجمه ناخودآگاه بوده که به ساخت جمله گلدان توسط بچه شکسته شد زسیده.

[Forwarded from Elham Bahrami]

استفاده از افعال خنثی چگونه صورت می گیرد؟

[Forwarded from Ramin Rezaei]

استاد نظرتون با این صحبت بنده چیست؟ جملات معلوم و مجهول در نحو زبان فارسی از منظر pragmatic کارکرد متفاوتی دارند. اگر فاعل و کننده کار به اندازه گزاره مهم بدانیم، معلوم مناسب ترین حالت است. اما اگر گوینده، عمل انجام شده را اضافی بداند و بخواهد توجه شنونده را به بقیه جمله جلب نماید، به ساختار مجهول روی می آورد

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

من از منظری دیگر به این مساله نگاه میکنم. مگر نمیگوییم باید متن را فارس یکنیم یعنی آن گونه بنویسیم که فارسی زبانان مینویسند. ولی فارسی زبانان به طور طبیعی مجهول استفاده نمیکنند. پس تاکید را چگونه میرسانند؟

[Forwarded from Dr Alireza Khanjan]

مثال: دولت از همان ابتدا خصوصی سازی، مخصوصا واگذاری شرکت های دارای بازدهی کم و توزیع بار مالیاتی را مد نظر قرار داد.

From the beginning, privatization, specially submission of less-productive enterprises as well as the distribution of tax burden were taken into account by the government.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

پاسخ به این سوال این است که WORD ORDER در دو زبان یکشیا نیستند و ازراهای بیان تاکید و دیگر نقشهای کلامی در دو زبان متفاوتند. باید این تفاوتها را دریافت. ممکن است استدلال شما از منظر دستوری درست باشد ولی ترجمه به جملات فارسی نزدیک نباشد. فقط نفهمیدم ترجمه از انگلیسی به فارسی بود یا برعکس.

[Forwarded from Dr Alireza Khanjan]

یک سری فعل های انگلیسی مثل do, get, make, undertake و ... رو استفاده می کنیم اول تا خلا دستوری رو مؤقتا از بین ببریم بعد وقتی فعل اصلی رو فهمیدیم جانشین می کنیم از فارسی به انگلیسی. برعکسش که مشکلی ندارد.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

یکی از مترجمان رمان غرور و تعصب غالب جملات مجهول انگلیسی را مجهول ترجمه کرده و نتیجه را میتوانید حدس بزنید. با استفاده از هر ساختار انگلیسی یک قدم از فارسی دور میشویم. اگر این دور شدن هدف ما نباشد پس در هر مورد میتوان تلاش کرد تا به تعبیرات اصیل فارسی رسید.

استفاده از مجهول در انگلیسی مشکلی ندارد. خیلی هم خوب است. بحث ما در باره ترجمه مجهول به فارسی است.

[Forwarded from Dr Alireza Khanjan]

منظور من اشاره به این نکته بود که برخی از احکام و توصیه هایی که در ترجمه مکتوب می کنیم در فضای ترجمه همزمان اندکی متفاوت خواهد بود.

آقای دکتر مثل این که ترجمه مجهول از حیث تئوری خیلی ساده است. کسی اظهار نظری نمیکند. البته در عمل اتفاق دیگری می افتد. شما میتونین از فرصت استفاده کنین طنزی اگر نوشتین بفرستین.

Whatever wealth it might have accumulated, whatever wars it might have fought, whatever inventions it might have made, it would be less worthy to be called a civilization, because its spiritual advancements would be less great .

تمدن ما بدون یونان و روم مسلما چیز دیگری می-شد؛ چیزی به مراتب ضعیفتر، ناقص-تر ، بی-اندیشه-تر و بسیار مادی-تر از آنچه هست. و اگر دستاوردهای معنوی آن چنین عظیم نبود، با همه ثروتها، جنگها و اختراعاتش به حقیقت شایسته نام تمدن نمی-بود. (ادبیات و سنت-های کلاسیک، ترجمه محمد کلباسی و مهین دانشور) نمونه ای از ترجمه واقعی چاپ شده.

من صادقانه بگویم هنوز حتی د رنوشتن متون علمی و دانشگاهی هم متقاعد نشده ام که باید مجهول بنویسم. فقط میدانم که ما این گفتمان علمی (مجهول نویسی) را مثل قراردادهای دیگر نگارش (مثلا PUNCTUATION) از غرب گرفتیم و خیال کردیم که باید بگیریم. در حالیکه ما خودمان یک سابقه نوشتن متون علمی داریم.

من ساختار مجهول را یکی از سرمایه های زبان فارسی میدانم ولی تا دلیلی قوی برای کاربرد آن نداشته باشم استفاده نمیکنم. به این دو جمله توجه کنید: در این جنگ بیش از دو هزار نفر کشته شدند. در این جنگ بیش از دو هزار نفر را کشتند. این دو جمله قطعا از نظر معنی متفاوت هستند. به طو رکلی در اینجا اولویت با جمله مجهول است چون جمله شبه مجهول نوعی فاعل معلوم را فرض میگیرد. البته راه های دیگر برای بیان این مطلب هست. مثلا این جنگ بیش از دو هزار نفر تلفات داشت.

دوستان توجه کنید که برای ناخت زبان فارسی باید به توصیفات زبان فارسی مراجعه کنید نه توصیفات که ویژگیهای زبان انگلیسی را بر زبان فارسی تحمیل کرده اند. آنچه در مورد انگلیسی درست است لزوما در مورد فارسی درست نیست. باید ببینیم در فارسی چگونه ادای مقصود میکنیم.

ما الگوهای نوشتن را باید از متون تالیفی فارسی بگیریم.

ما از درون انگلیسی نباید به فارسی نگاه کنیم. از درون فارسی به فارسی نگاه کنیم.

ببینید یکی از پیچیدگی های فعل مجهول در زبان فارسی این است که ما با فعل شدن د رفارسی فعل مرکب میسازیم که همان مفهوم مجهول انگلیسی را دارد. مثلا متولد شدن. ولی اگر بخواهیم این فعل را به صورت مجهول بکار ببریم باید بگوییم: من متولد کرده شدم.

برخی از دستورنویسان بر این باورند که در زبان فارسی فعل مجهول وجود دارد، اما برخی دیگر معتقدند که چنین نیست. این هر دو نظر از جهتی درست اما دلیل آنها ناشناخته بوده است.

به این ترتیب در فارسی فعل مجهول دارای ساخت ویژه ای است و به همین دلیل دستور نویسندگان سنت گرا و بیشتر زبان شناسان بر این باورند که در زبان فارسی، فعل مجهول وجود دارد. اما یکی از زبان شناسان (از MOYNE.1974.PP249.267) معتقد است که در فارسی فعل مجهول وجود ندارد و آنچه که ما فعل مجهول می نامیم، در واقع (مسند + صرف فعل اسنادی «شدن») است، مثلن جمله ای «علی در را بست» معلوم است، که صورت مجهول آن را «در بسته شد» در واقع « نهاد+مسند+ شد» است.

[Forwarded from دکتر علی خزاعی فر]

این دو قسمت بالا بخشی از مقاله آقای دکتر وحیدیان است. آدرس آن:

<http://aryaadib.blogfa.com/post-881.aspx>

بخشی دیگر از مقاله آقای دکتر وحیدیان: در پایان گفتنی است که در زبان فارسی، فعل مجهول زیاد کاربرد ندارد زیرا:

اولن به جای فعل مجهول به ویژه اگر نهاد نامشخص باشد، از تک واژه‌ی «-آند» با فعل معلوم استفاده می‌شود. مثلن به جای «از قدیم گفته شده است» می‌گویند «از قدیم گفته‌اند». هم چنین به جای «جیبش زده شده است» می‌گویند: «جیبش را زده‌اند».

استفاده از تکواژ «-آند» در آخر فعل معلوم برای مجهول ساختن، همیشه در فارسی معمول بوده است. در کلیله بهرامشاهی فعل مجهول حُکی عربی به صورت "آورده‌اند" ترجمه شده نه "آورده شده است" یا "حکایت شده است".

تکواژ «-آند» را که کار فعل مجهول را انجام می‌دهد، می‌توان "تکواژ مبهم" نامید. اما در موردی هم که نهاد کاملن مشخص باشد، کاربرد دارد. مثلن به جای «زمین و آسمان آفریده شد»، می‌گویند: «زمین و آسمان را آفریدند».

دوم این که در صورتی به کار می‌رود که نهاد مشخص نباشد یا کاملن مشخص باشد. اما نخواهیم نهاد را مشخص کنیم و یا گفتن آن ضرورتی نداشته باشد یا از گفتن نام فاعل اکراه داشته باشیم. مثلن: «نامه فرستاده شده است»، «زمین و آسمان آفریده شد»، «به زودی کتابی در زمینه‌ی آمار نوشته خواهد شد»، «نسخه‌ی دیگری هم از این کتاب در آن زمان نوشته شده است».

[Forwarded from Unknown]

مجهول در زبان فارسی — و نیز در انگلیسی — دو حالت دارد:

1. مجهول صوری: این نوع مجهول با ظاهر آن شناخته می‌شود — نهاد جمله فاعل جمله نیست، بلکه کسی/چیزی است که از عملی متاثر شده است یا می‌شود:

A long-term future is shaped by the nation in one short-term day — the elections day.

اینجا نهاد جمله (subject) فاعل جمله (doer) نیست، بلکه فاعل بعد by آمده است و در برخی جملات ذکر نمی‌شود.

2. مجهول دلالتی: این نوع مجهول در ظاهر خیلی روشن نیست، اما از آن جهت به آن می‌گوییم مجهول که به لحاظ دلالتی فاعل جمله مشخص نیست:

They say, "Bad officials are elected by good citizens who do not vote".

در جمله بالا، نهاد/subject به لحاظ ظاهری همان فاعل/doer است، اما به لحاظ مفهومی یا دلالتی نمی‌دانیم این they به که بر می‌گردد.

اما اگر بگوییم،

George Jean Nathan said, "Bad officials are elected by good citizens who do not vote".

چون George Jean Nathan هم زمان هم نهاد است و هم فاعل (both the subject and the doer) و نیز دلالت فاعل مشخص است، این ساختار دیگر نه مجهول صوری است و نه دلالتی.

*****

شبيه اين ساختار را — که با they شروع می شود — در فارسی هم داریم — (لسان الغیب):
این که می‌گویند آن خوشتر ز حسن
یار ما این دارد و آن نیز هم

*****

مترجمی که از انگلیسی به فارسی یا بالعکس ترجمه می کند، اگر با نوع دوم مجهول — مجهول دلالتی — آشنا نباشد، ممکن است نتواند زیبا و فارسی ترجمه کند و گاهی حتی ممکن است متوجه نشود که قرار است ساخت مجهول را برگردان کند. مثلاً، ممکن است They say را «آنها می گویند» ترجمه کند، که اشتباه است، زیرا «آنها» دلالت مستقیم و روش ندارد و دیگر مجهول نیست.

بهترین راه ترجمه ساخت های مجهول شاید همین باشد که هم با ساخت ها و روش های بیان مجهول در زبان مبدأ و هم مقصد خوب آشنا شویم و این جز با مطالعه ی آثار اصیل فارسی و انگلیسی حاصل نمی شود.